

Фактори ризиків,

що пов'язані зі здійсненням операцій на фондовому ринку України

. Під факторами ризиків, що пов'язані зі здійсненням операцій на фондовому ринку України, у даному випадку розуміються обставини, які можуть призвести до часткової або повної втрати коштів Клієнта, у тому числі за рахунок зниження вартості фінансових інструментів.

До фінансових ризиків, що пов'язані зі здійсненням операцій на фондовому ринку України, зокрема, відносяться:

• **ринковий ризик** - це наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через несприятливі коливання вартості фінансових інструментів та товарів і курсів іноземних валют. Цей ризик впливає з маркетмейкерства, дилінгу, прийняття позицій з боргових та пайових цінних паперів, валют, товарів та похідних фінансових інструментів (деривативів). До ринкових ризиків відносяться:

- ✓ *ціновий ризик* – наявний або потенційний ризик повної або часткової втрати грошових коштів, фінансових інструментів через зміну вартості фінансового інструмента внаслідок коливання ринкових цін;
- ✓ *валютний ризик* – наявний або потенційний ризик повної або часткової втрати грошових коштів, фінансових інструментів через зміну вартості фінансового інструмента внаслідок зміни курсу однієї іноземної валюти стосовно іншої, у тому числі національної валюти, а також цін на банківські метали;
- ✓ *процентний ризик (ризик зміни процентної ставки)* - наявний або потенційний ризик повної або часткової втрати грошових коштів, фінансових інструментів через зміну вартості фінансового інструмента внаслідок несприятливих змін ринкових відсоткових ставок.

• **кредитний ризик** – наявний або потенційний ризик негативної зміни вартості активів (портфеля активів) Клієнта внаслідок неспроможності емітентів (контрагентів) виконувати свої зобов'язання, зокрема, з виплати відсотків та основної суми боргу у відповідності до строків та умов фінансової угоди (проспекту емісії/умов випуску, у тому числі параметрів боргового інструменту зазначених на ньому). Аналізуючи кредитний ризик емітента (контрагента), необхідно оцінити імовірність дефолту емітента (контрагента); суму, що піддається ризику; величину можливих втрат при настанні несприятливої події. Кредитний ризик щодо державних цінних паперів також передбачає ризик держави, який виникає через особливості економіки, соціального ладу та політичного устрою держави позичальника.

• **ризик ліквідності** – наявний або потенційний ризик негативної зміни вартості активів (портфеля активів) Клієнта через неможливість купівлі або продажу активів у визначеній кількості за середньоринковою ціною за короткий термін. До ризиків ліквідності відносяться:

- ✓ *ризик ринкової ліквідності* – наявний або потенційний ризик повної або часткової втрати активів через неможливість купівлі або продажу активів у потрібній кількості за достатньо короткий період часу в силу погіршення ринкової кон'юнктури;
- ✓ *ризик балансової ліквідності* – наявний або потенційний ризик виникнення дефіциту грошових коштів або інших високоліквідних активів для виконання зобов'язань перед інвесторами/контрагентами.

Здійснення операцій на строковому ринку та операцій з маржинальної торгівлі пов'язані з підвищеним рівнем фінансових ризиків, що зумовлено такими особливостями:

• у випадку, якщо на фондовому ринку чи на строковому ринку виникла ситуація, яка є несприятливою для маржинальної позиції Клієнта або позиції Клієнта на строковому ринку, існує імовірність втрати у короткий термін значної частини активів, що використовуються як забезпечення для договорів в рамках операцій з маржинальної торгівлі або як гарантійне забезпечення на строковому ринку;

• за умов несприятливого для Клієнта коливання цін на фінансові інструменти для підтримки відкритих маржинальних позицій Торговець може вимагати доведення у короткий термін додаткових грошових коштів або фінансових інструментів в розмірі, який необхідний для

підтримки відкритих позицій (це може бути значна сума). Якщо Клієнт не зможе внести необхідні грошові кошти або фінансові інструменти у встановлений термін, такі позиції можуть бути закриті зі збитком для Клієнта. У такому випадку всі витрати має прийняти на себе Клієнт;

- внаслідок умов, які виникають на ринку, може виникнути ситуація, яка унеможливиє закриття відкритої позиції Клієнта. Це можливо, наприклад, якщо при швидкій зміні цін торги на фондовій біржі призупинені або обмежені;

- неплатоспроможність Банку (недостатність суми гарантійного забезпечення) може спричинити закриття позиції Клієнта;

- стоп-замовлення, яке спрямоване на обмеження збитків, необов'язково обмежить втрати Клієнта до рівня, який припускав Клієнт, оскільки імовірна ситуація, коли виконати таке замовлення за вказаною ціною неможливо.

До нефінансових ризиків, що пов'язані зі здійсненням операцій на фондовому ринку України, зокрема, відносяться:

- **юридичний ризик** - наявний або потенційний ризик, який виникає через порушення або недотримання вимог законів, нормативно-правових актів, угод, прийнятої практики або етичних норм, а також через можливість двозначного їх тлумачення;

- **правовий ризик** - наявний або потенційний ризик повної або часткової втрати активів внаслідок запровадження несприятливих для Клієнта законодавчих змін, у тому числі до податкового законодавства, або внаслідок відсутності регуляторних нормативно-правових актів щодо фондового ринку або окремих його секторів;

- **операційно-технологічний ризик** - наявний або потенційний ризик, що виникає через недоліки корпоративного управління, системи внутрішнього контролю або неадекватність інформаційних технологій і процесів оброблення інформації з точки зору керованості, універсальності, надійності, контрольованості і безперервності роботи.

Крім того, при здійсненні операцій на фондовому ринку існують **технічні ризики**, що можуть бути пов'язані з виникненням проблем у роботі інформаційних, комунікаційних, електронних та інших систем, а також з порушенням рекомендацій з використання прав доступу до торгової платформи (логіну та пароллю). Клієнт приймає на себе ризики фінансових втрат, що можуть виникнути внаслідок збоїв в апаратних засобах, програмному забезпеченні та внаслідок неякісного зв'язку зі сторони Клієнта та/або третіх осіб щодо яких Банк не має можливості контролю (розрахункові банки, біржі, депозитарні установи, депозитарій, тощо).

Звертаємо увагу клієнта на те, що на фондовому ринку існують також ризики, що не пов'язані прямо з діями Банку і клієнта та конкретним фінансовим інструментом – **системні ризики**, які відображають здатність фінансового ринку як системи або окремих його складових (ринок капіталу, депозитарна система, система клірингу та розрахунків, банківська система тощо) виконувати свої функції. Такі ризики не можуть бути диверсифіковані.

Приведений перелік можливих ризиків при здійсненні операцій на фондовому ринку не є вичерпним.